

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Varočnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 14. junija 1934.

Štev. 66.

Pogoj gospodarske osamosvojitve

Vedno bolj se propagira pri nas geslo: Kupuj domače blago!, ker bi se s tem najhitreje prišlo do naše gospodarske osamosvojitve, s katero se šele zaključuje borba slehernega naroda za svojo svobodo. Pravilna in zdrava je ta propaganda in vso podporo zaslužijo oni, ki jo izvajajo, ker ta propaganda v resnici vodi h gospodarski osamosvojitvi.

Da pa je mogoče kupovati domače blago, je treba najprej poskrbeti za to, da se vse potrebno blago doma tudi izdeluje in sicer v kakovosti in po ceni, ki ni na škodo domačemu konsumentu. Dvig domače produkcije je zato osnovni pogoj, da pridemo do gospodarske osamosvojitve. Seveda pa bi bilo treba pri tem podčrtati še to, da smo od gospodarske osamosvojitve še silno daleč, tudi če bi bila vsa dežela že industrializirana, če pa so vse te industrije v tujih rokah. V tem primeru bi vsa industrializacija dejansko obstojala le v tem, da so se tuje tvornice preselile iz tujih krajev k nam, da pa smo mi še naprej od njih gospodarsko odvisni. Resnična gospodarska osamosvojitve zahteva zato dvig domače produkcije, to je produkcije, ki ni domača le po slabu plačanih delavcih, temveč tudi po kapitalu, ki je lastnik te produkcije.

Nadaljnji pogoj gospodarske osamosvojitve je torej obstoj domačega kapitala. V dolgih letih varčevanja in dela je naš narod tudi zbral precejšen kapital, ki pa je danes vsled nedelovanja denarnih zavodov mrtev. Posledica tega je, da mi danes sploh ne moremo ustanovljati domačih podjetij, ker je s prenehanjem normalnega poslovanja denarnih zavodov usahnili oni vir, ki bi edino mogel financirati domačo proizvodnjo. Pogoj razvoja naše domače proizvodnje je, da delujejo naši denarni zavodi, ker ti edini razpolagajo z onim domačim kapitalom, ki more finančno podpreti domačo proizvodnjo.

Na to resnico pa očitno čisto pozabljamo, ko puščamo, da prehajajo aktivna denarna podjetja v popolno stagnacijo, druga pa v postopno likvidacijo. Delamo, ko da bi bilo to nenormalno stanje naših denarnih zavodov le njihova stvar, dejansko pa je to zadeva vseh nas in vsega naroda, ker brez funkcioniranja denarnih zavodov ni nobene gospodarske osamosvojitve.

V tem je jedro vprašanja naše gospodarske osamosvojitve in zato je najboljša propaganda za to našo najvažnejšo nalogo propaganda za aktiviranje naših denarnih zavodov. Ti morajo pričeti zopet normalno poslovati, v njih zbrani kapital mora zopet oživljati proizvodnjo, od varčevalcev zbrani denar mora zopet prinašati obresti! To je naloga vseh nalog, ker je z njo zvezano vprašanje našega gospodarskega obstoja.

Pri nas se dela tako, kakor da se ne mudi, kakor da je vseeno, če pride do normalnega poslovanja denarnih zavodov ali ne. Ni mogoča bolj lahkomišljena zmot! Kajti vsako odlašanje rešitve ne pomeni samo podaljšanje krize in s tem težje rešljivosti, temveč tudi zaostajanje v našem gospodarskem razvoju, da je vsak dan večja razlika, ki nas loči od drugih narodov. Če itak smo vsled nesvobodnih dni nad vse mnogo zamudili, če zaostajamo še v svobodnih časih, potem za nas že ni zdravila, da se rešimo iz položaja napol kolonialnega naroda, v katerega se vsled vedno večje premoči tujega kapitala stalno bolj pogrezamo. Samo spomnite se na vprašanje tujih nastavljenecv in spoznali boste, da ni pretirano, če pravimo, da se pogrezamo v položaj napol kolonialnega naroda.

To pa v prvi vrsti zato, ker ne delujejo naši denarni zavodi, ker se prav nič ne trudimo, da bi rešili to osnovno vprašanje našega gospodarstva. Vsi izgovori, da se

vsled gospodarske krize ne more nič storiti, niso vredni niti počenega groša. Samo če bi se spremenila kreditna politika Narodne banke, da denarnim zavodom ne bi bilo treba hraniti milijone in milijone denarja brez vsakega haska v svojih safih, ker morajo drugače biti vedno v strahu za svojo likvidnost, bi mogla položaj že bistveno izboljšati.

V Gabrovem - bolgarskem Manchesteru

Večina bolgarske industrije je v narodnih rokah

Po serpentinah je šla pot s prelaza Šipka navzdol v dolino deroče in jasne reke Jantra. Tu leži ob severni steni Balkana, sredi krasnih gozdov ob obeh bregovih reke industrijsko mesto Gabrovo. Mesto je primeroma mlado in je bilo ustanovljeno komaj pred dobrimi dvesto leti. Zato je tudi čisto bolgarsko mesto, vsled česar je igralo v osvobodilnem gibanju važno in odlično vlogo. Ze zgodaj je postalo Gabrovo trgovsko središče in mesto obrta. Prebivalstvo je bilo zato tudi precej premožno in kakor ustvarja povsod trgovina narodno kulturo, tako je tudi bila v Gabrovem ustanovljena prva bolgarska šola in sicer v l. 1835. Sreča je bila, da je bil vodja te prve bolgarske narodne šole menih Neofit Rilski, ki je bil tudi znan pisatelj. Zato je bila takoj prva bolgarska šola na odlični višini.

Mesto Gabrovo šteje danes približno 12 tisoč prebivalcev, od katerega je 5000 delavcev zaposlenih v industriji. V mestu je tudi mnogo bogatašev in tako ima neki industrialec vrt, o katerem se govore cele povesti. Tako ima na svojem vrtu umetno jezero, golf igrišča, skratka vse, kar si more izmisliti bogataš. Značilno je, da se ta bogataš že leta niti najmanje ne udeležuje v javnem življenju, da pa je pretrgal svojo rezerviranost, ko je čul o prihodu jugoslovanskih gostov.

Kakšno razpoloženje nas je spremljalo ves čas v Gabrovem, je najbolje razvidno iz govorov, ki so bili izgovorjeni na vrhu Šipka prelaza, ko so nas pozdravili odposlanci varnske trgovsko-industrijske zbornice in zastopniki gabrovske industrije.

Tako je med drugim dejal častiljivi g. Kosta Genov, častni predsednik varnske zbornice: Nisem mogel ostati ravnodušen, ko sem slišal o vašem prihodu in prišel sem celo iz Varne sem na ta vrh, ki je historičen spomenik za vse slovanstvo. Zato sem hotel, da Vas pozdravim baš na tem vrhu. Naglasiti moram, da ne samo trgovci in industrialci, temveč ves bolgarski narod gori od želje, da zavlada kar najboljši sporazum med obema narodoma.

Peter Stojčev, predsednik zveze industrialcev v Gabrovem pa je med drugim dejal: Kakor vam bomo pokazali vsa svoja podjetja, tako so vam odprta tudi naša srca, ki žele samo eno, da v bodoče oba bratska naroda nikdar več ne hodita po različnih potih. Naša želja je, da pride do čim ožjega sodelovanja gospodarskih stanov, ker ti ne razdirajo, temveč le grade.

Cisto v duhu teh želj pa je odgovoril tudi vodja naše delegacije Petkovič, ko je zaključil svoj govor s temi pomembnimi besedami:

Iskreno želimo mi vsi, da delata velika Bolgarska in velika Jugoslavija roko v roki in da na ta način dokazeta, da ni za druge mesta na Balkanu, ker ga ne more biti.

Pod vtisom vseh teh besedi smo se privozili v Gabrovo, spotoma pa smo si ogledali še več tekstilnih tvornic. Zaradi binokostnih praznikov niso bile tvornice v obratu, a tudi tako smo videli, da so vse tvornice moderno urejene in da je njih kapaciteta izredno velika. Zlasti dobro so urejene bombažne predilnice in tkalnice, ki predelujejo domači bolgarski bombaž. Izdeluje se, ko pri nas, večinoma le blago za široke sloje. Kriza je tudi tu vplivala na način produkcije.

Na glavnem mestu trga nas je čakala velika množica ljudi in pozdravljanja ni bilo

Pomoč denarnim zavodom je mogoča pri nas, kakor je bila v vseh drugih državah in samo neodpušljiva lahkomišljenost je, če se ni ta pomoč že nudila. Ponavljamo še enkrat: Normalno poslovanje denarnih zavodov ni njih zasebna zadeva, temveč zadeva vsega naroda, ker je normalno poslovanje denarnih zavodov prvi pogoj za našo gospodarsko osamosvojitvev.

ne konca ne kraja. Ker je mesto majhno, so bili večinoma jugoslovanski gosti nastanjeni po zasebnih stanovanjih, kjer so bili sprejeti z naravnost izredno gostoljubnostjo. Nekateri pa so kar prenočili v vagonih, ker je vlak zgodaj zjutraj odšel proti Tirnovem.

Zvečer pa je bil prirejen na čast jugoslovanskim gostom banket, na katerem je kot prvi spregovoril predsednik industrialcev Peter Stojčev. V svojem govoru je podal tudi kratek pregled o pomenu industrije, ki je koncentrirana v gabrovskem okraju, ki se po vsej pravici imenuje bolgarski Manchester.

Od približno 567 industr. tvrdk, kolikor jih je v vsej Bolgarski, jih je v Gabrovem in okolici okoli 110 ali približno ena petina. V teh podjetjih je investiranih 800 milijonov levov in sicer večinoma samo bolgarskega kapitala. Vsa produkcija gabrovske industrije pa dosega po vrednosti eno milijardo levov na leto. Proizvajajo se tu najrazličnejše stvari od tekstilnih izdelkov do raznih usnjarskih. Kako velik pomen ima ta industrija za Bolgarsko, se vidi iz tega, da je tri četrtine vseh vreten v državi v Gabrovem. Polovica vseh trikotajnih izdelkov se izdeluje v gabrovskem okraju, kožarska industrija v Gabrovem pa proizvaja celo 70% vse bolgarske proizvodnje. Mesto ima svojo elektrarno, pa tudi velik del tvornic mesta ima svoje elektrarne, ki imajo skupno 5000 konjskih sil.

Svoj govor je zaključil z željo, da bi medsebojno spoznanje obeh dežel privedlo tudi do čim bolj ožjega stika med obema narodoma.

Še cela vrsta zdravic je bila izrečenih in vse so izzvenele v eni želji, da bi složno delo med Jugoslavijo in Bolgarsko obradilo čim več sadov v ponos slovanstva in v blagor obeh južnoslovanskih narodov.

V kratkem času je bolgarski narod razvil močno industrijo, ki ima še to prednost, da je večinoma v domačih rokah. Kako nerodno je bilo nam, ko smo pomislili na vse one velike tvornice pri nas, ki krasno delujejo, a so v tujih rokah. Tako je spoznanje bolgarskega gospodarstva utrdilo narodno zavest jugoslovanskih gostov in uresničila se je ona želja, ki je bila izrečena ob njih prihodu na Bolgarsko, da mora medsebojno spoznavanje voditi v tem, da posnemamo vrline bratov in da s tem napredujemo.

Curkoma je lil zjutraj ob šestih dež, ko smo se na postaji poslavljali od svojih gostiteljev, ki so kljub rani uri in slabem vremenu prišli na postajo. Še enkrat smo si segli v roko, še enkrat si zadržali svojo odločno voljo, da delamo za zблиžanje obeh narodov, nato pa nas je vlak odpeljal proti staroslavni Tirnovi, staroslavni prestolnici bolgarskega drugega carstva.

Zveza mest in zakonski načrt o mestnih občinah

Poslovni odbor zveze mest je sklenil na svoji seji v Beogradu v imenu vseh v zvezi včlanjenih mest obširno resolucijo, ki jo je predložil ministrskemu predsedniku. V tej resoluciji se v prvi vrsti poudarja, da dobiva država večji del svojih dohodkov v mestih. Po državni statistiki prejema država iz 4280 podeželskih občin z 11 milijoni prebivalcev 557.2 milijonov Din neposrednih davkov, v mestnih občinah z 2 milijonoma prebivalcev pa 607.7 milijonov Din. Če bi se pa še oziralo na neposredne davke

in druge davščine, potem bi se brez dvoma ugotovilo, da so mesta glavni konzumenti in da od njih kapacitete odvisi produkcija. Tako dajejo mesta vsemu narodu možnost do zasluzka. Zveza mest je mnenja, da je popolna in v ničemer okrnjena samouprava mest pogoj, brez katerega ni niti državnega niti komunalnega napredka. Zato je potrebno, da novi zakon o mestih v najpopolnejši meri zadovolji želje in zahteve po popolni samoupravi mest. Poleg zakona o samoupravi mest pa je potreben tudi zakon o samoupravnih financah. Ta zakon naj omogoči vse reforme za doseg socialno pravičnejših virov mestnih dohodkov v okviru široke finančne samouprave mest.

Spomenica naših gospodarskih zbornic

Pod predsedstvom predsednika trg. ind. zbornice v Banjaluki dr. Zurunića je bila v ponedeljek v Beogradu skupna konferenca vseh trgovinskih in industrijskih zbornic v državi. Soglasno je bil izdan o konferenci ta kominike:

Po številnih posameznih anketah in številnih posameznih akcijah naših gospodarskih zbornic o raznih gospodarskih vprašanjih, so zbornice sklenile, da sestavijo sistematično svoje poglede na današnje stanje našega gospodarstva ter na njegove aktualne probleme in da izdelajo svoje predloge, kako ublažiti posledice gospodarske depresije v naši državi. Do tega sklepa je prišlo največ zaradi tega, ker smatrajo zbornice za svojo dolžnost, da nudijo svojo pomoč za čim bolj pravilno izkoriščanje onega širokega pooblastila, ki ga je dobil ministrski svet s § 63. finančnega zakona za l. 1934./35.

V ta namen so se zbrali zastopniki naših trgovinskih in industrijskih zbornic v Beogradu in po vsestranskem posvetovanju določili temeljne črte svoje obširne in dokumentirane spomenice, ki bo dobila v najkrajšem času svojo definitivno redakcijo. V prvem delu te spomenice je opis našega gospodarskega življenja, v drugem pa analiza dosedaj storjenih ukrepov za ublažitev gospodarske krize, dočim bodo v tretjem delu navedeni skupni predlogi zbornic za ublažitev krize.

Je to prvi poizkus takšnega dela, da se na sistematičen način pokaže položaj našega gospodarstva, ko tudi potrebnih ukrepov, ki jih ta položaj nujno zahteva. Zato vlada za to delo naših zbornic v vseh gospodarskih krogih veliko zanimanje.

Po dovršitvi tega dela bodo zaprosile zbornice kr. vlado, da skliče skupno z zastopniki zbornic konferenco, na kateri bi se z živo besedo obravnavali vsi oni veliki problemi, ki bodo v tej spomenici omenjeni.

Ker se je med tem pokazala potreba, da zahtevajo zbornice v nekaterih nujnih vprašanjih že sedaj potrebne sklepe, so te po podrobni debati formulirale svoje nazore glede izvoza kmetijskih proizvodov, zlasti pšenice z ozirom na bližnjo izvozno kampanjo Prizada, nadalje glede neobhodno potrebnega oživljenja narodnega gospodarstva s pomočjo javnih del in končno glede sistematičnega pobiranja rastlinskih škodljivcev.

Zahteve obrtnikov

Beograjska obrtniška zbornica je imela v ponedeljek svojo plenarno sejo, na kateri so bile po poročilu predsedstva sprejete te zahteve: Proti vedno večjemu šušmarstvu je treba izdati poseben zakon. Čim preje naj se izda zakon o kartelih. Obvezna registracija kartelov in državna kontrola nad karteli naj se uvedeta s tem zakonom. Poleg tega je treba znižati carinsko zaščito za vse kartele, ki jo izkoriščajo za več ko 25% vrednosti blaga. Izda naj se uredba o zaščiti obrtnikov. Uredba naj bi veljala le za aktivne obrtnike in za 4 leta. Za dolgove, ki so jih napravili obrtniki pri naročilu blaga, uredba ne bi veljala. Končno se je zahtevala revizija zakona o delavskem zavarovanju.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 8. 6. se je njeno stanje v prejšnjem tednu spremenilo tako-le (vse v milijonih Din):

Zlata in devizna podloga se je zmanjšala za 2,3 na 1.866,0; devize, ki ne spadajo v podlogo, pa so narasle za 12,3 na 56,08.

Vsota kovanega denarja v srebru in niklju se je znižala za 3,5 na 266,9.

Eskontna in lombardna posojila so padla za 12,8 na 1.821,9.

Prejšnji predjemi državi so se dvignili za 0,22 na 1.718,7.

Vrednosti rezervnih fondov so ostale v glavnem neizpremenjene, nepremičnine pa so se dvignile za 0,46 na 158,3.

Razna aktiva so se povečala za 4,6 na 125,8.

Obtok bankovcev se je znižal za 17,5 na 4.101,2, dočim so obveze na pokaz narasle za 10,4 na 1.145,8; obveze z rokom pa so padle za 1,8 na 952,0; razna pasiva so povečana za 7,6 na 232,7.

Skupno kritje znaša 35,56%, samo zlato pa 33,68%.

*

Zlata podloga avstrijske Narodne banke se je po zadnjem izkazu povečala od 24,4 na 25,2%.

Zlata in devizna podloga nemške Državne banke se je v začetku junija skrčila zopet za 15,3 milijone mark in znaša sedaj samo še 120,5 milijonov mark. Kritje bankovcev je padlo s tem od 3,7 na 3,4 odstotka.

Po zadnjem izkazu Italijanske banke se je njen zlati zaklad zmanjšal od 6.768,0 na 6.667,1 milijonov lir, devizni zaklad pa je narasel od 34,2 na 35,2 milijonov lir.

Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani

Poziv absolventom in absolventkam vseh šolskih let od 1910/11 dalje. Ministrstvo za trgovino in industrijo je na podlagi § 19. zakona o obrtih izdalo pravilnik o učnih zavodih in šolah, katerih izpričevala popolnoma ali deloma nadomeščajo učno dobo in dobo zaposlitve v trgovskih obrtih. Na podlagi člena 2. tega pravilnika velja izpričevalo o uspešno dovršeni dvorazredni trgovski šoli kot dokaz popolne izobrazbe za opravljanje trgovskega obrta. Kar velja za izpričevala o završnem izpitu na dvorazredni trgovski šoli, velja tudi za vsa odhodna izpričevala, ki so jih absolventi te šole poprej prejeli. Zato vabim vse dosedanje absolvente in absolventinje, naj se zglase z odhodnimi izpričevali oz. z izpričevali o končnem izpitu v ravnateljski pisarni, da dobijo na izpričevalo novo odhodno klavzulo. Kdor pošlje izpričevalo po pošti, naj navede svoj natančen položaj in naslov ter priloži znamko za Din 450 in Din 1.—. Direktor Drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani.

Vpisovanje za šolsko leto 1934/35 bo prvič v novi zgradbi na Gregorčičevi ulici dne 1., 2. in 3. septembra 1934. V prvi razred se sprejemajo, ki so dovršili nižjo srednjo šolo z nižjim tečajnim izpitom ali meščansko šolo z završnim izpitom. V primeru prevelikega števila priglasičenih bodo odločala izpričevala in okolnost, če ostane priglasičenec(ka) po dovršeni šoli v domačem podjetju ali če ima že zagotovljeno službo. V drugi razred se sprejemajo, ki so do dovršili prvi razred. Podrobnosti so objavljene na razglasni deski in bodo v avgustu objavljene v časopisju.

Absolventi dvorazredne trgovske šole imajo pravico na dijaški rok.

Trgovska, bančna in industrijska podjetja, ki nameravajo sprejeti nove pisarniške nastavljenec(ke), naj se blagovolijo obračati na ravnateljstvo Drž. dvor. trgovske šole v Ljubljani, ki bo rado posredovalo in priporočilo sposobne absolvente (inje).

Položaj naših denarnih zavodov

Iz poročila beograjskega združenja bank

Vsled krize so se posli v vseh gospodarskih panogah zelo zmanjšali in postali so tudi nerentabilni, da je bila potreba po kratkoročnih kreditih zelo majhna. A še ti kratkoročni krediti, ki so se zahtevali, navadno vsled premajhnega jamstva niso mogli biti dovoljeni. V kreditnih poslih so se denarni zavodi omejili v to, da so podaljševali preje dovoljene kredite. Nastala je stagnacija pri zavodih, ki se niso poslužili zaščite, pri onih pa, ki so pod zaščito, tiha likvidacija. Pri takšnih razmerah je bilo dovoljevanje srednjeročnih kreditov še manj mogoče. Te kredite so dajale le hipotekarne ustanove, dočim je bila industrija, ki najbolj potrebuje takšne kredite, brez vseh kreditov.

Posli z lombardnimi krediti ter z devizami in valutami so bili že itak malenkostni in so se še zmanjšali.

Terjatve bank so bile zamrle in težko likvidne, predvsem vsled zakona o zaščiti kmeta. Velikokrat pa dolžniki niso mogli zadostiti svojim obveznostim pri denarnih zavodih tudi zato, ker jim javni zastopi niso plačali njih terjatev. Če so bili denarni zavodi prisiljeni, da kupujejo nepremičnine, potem so jih le težko spravili v denar. Tudi s tem je bila likvidnost denarnih zavodov zmanjšana. Težavno stanje denarnih zavodov je razvidno tudi iz tega, da se je znatno povečalo število denarnih zavodov pod zaščito in sicer od 151 na 208.

Stanje hranilnih vlog je pri vseh banbah in denarnih zavodih, vstevši tu tudi čekovni račun pri Poštni hranilnici in tekoči račun pri Narodni banki, znašalo dne 1. januarja 1933. 10.184 milijonov dinarjev, dne 1. januarja 1934. pa 9.839 milijonov Din in se je torej zmanjšalo za 345 milijonov Din. To je dokaz, da se odtok vlog nadaljuje, dočim je dotok vlog le neznaten. Obenem se opaža, da se selijo vloge iz zasebnih denarnih zavodov v državne, kar je zopet oslabilo zasebne denarne zavode. Upati je, da se bo vsled znižanja obrestne mere Državne hipotekarne banke ta selitev zmanjšala. Potrebno pa bi bilo, da bi bila za vloge pri Poštni hranilnici določena najvišja dopustna višina.

Odtok vlog iz denarnih zavodov dokazuje, da še ni premagana kriza zaupanja. Celotno pri najbolj varnih zavodih traja še

nadalje odtok vlog. Uredba o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov ni prinesla te koristi, ki bi jih dal zakon o bankah, ker bi potem poslovanje bank nudilo večja jamstva, kakor pa uredba.

Nobenega smisla nima očitati denarnim zavodom, da so premalo skrbeli za svojo likvidnost, ker je ta nelikvidnost nastala v prvi vrsti vsled neugodnih gospodarskih razmer, ko so terjatve denarnih zavodov postale nakrat nelikvidne in deloma tudi negotove. Prav tako pa nima smisla očitati vlagateljem, če zahtevajo svoje vloge nazaj, ker je to pač naravna psihološka posledica sedanjih razmer. Mesto teh medsebojnih očitkov bi bilo mnogo bolj koristno, če bi se dosegla zopet harmonija med interesi denarnih zavodov in potrebami vlagateljev.

Tezaviranje denarja se je v preteklem letu zmanjšalo na minimum, ker so sprevideli tudi oni vlagatelji, ki so dvignili svoj denar pri denarnih zavodih, da je tvegano imeti denar doma.

Denarja v preteklem letu ni primanjkovalo. Obtok bankovcev se je znižal sicer za okroglo 445 milijonov Din, zato pa se je povečal obtok kovanega denarja za 480 milijonov Din. Če pa se skupno sešteje vsota bankovcev v obtoku in obvez na pokaz, potem se vidi, da se je ta vsota zmanjšala le za 112 milijonov Din. Pri zelo zmanjšani izvozni in uvozni trgovini ta mala razlika ni mogla povzročiti pomanjkanja denarja.

Denarni zavodi so imeli pri Narodni banki po tekočem računu terjatev za 474,4 milijonov Din, po zapisih pa 341,4 milijone, skupno torej za 815,8 milijonov Din. Te velike zneske so morali imeti zavodi pri Narodni banki zaradi svoje likvidnosti. Je to nenormalno visoka vsota. Tako velika odtegnitev denarja narodnemu gospodarstvu pomeni veliko škodo za narodno gospodarstvo. Poročilo združenja bank se zaključuje s konstatacijo, da je velikanska zmota, zahtevati povečanje obtoka bankovcev in ravno tako zahteva po inflaciji. Ne govori pa poročilo o tem, kako bi bilo mogoče znižati ono vsoto denarja, ki jo morajo denarni zavodi vsled kreditne politike Narodne banke tezavirati. A baš s tem bi bilo mogoče doseči znatno zboljšanje na denarnem trgu.

Vpisala se je tvrdka:

Tovarna strojil, d. d. v Majšperku. Namen družbe je, da preosnovi obstoječe podjetje »Tovarno strojil, dr. z o. z.« v delniško družbo, da prevzame vsa njena aktiva in pasiva, da ustanavlja in pridobiva druga podjetja za izdelovanje strojil, da izdeluje strojila, da se bavi s trgovino strojil lastnega ali tujega izdelka itd. Delniška glavnica znaša 1.000.000 Din in je razdeljena na 10.000 delnic, ki se glase na imetnika. Člani upravnega sveta so: Franc Novak, ind. v Zemunu, Karl Kubriht, ravnatelj v Majšperku in dr. Ivan Fermeve, odvetnik v Ptujju. Tvrdko podpisuje en član upravnega sveta.

Vpisale so se te izpremembe:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Vpiše se član upravnega sveta Vilim Bizjak, industrialec v Zagrebu.

Saturnus, d. d. za industrijo pločevinastih izdelkov. Izbrisejo se upravni svetniki: Ernst Liedtke, dr. Janko Brejc in Raša Milošević, vpiše pa dr. Mirko Božič, ravnatelj v Ljubljani.

Schneider & Verovšek v Ljubljani. Izbrise se dosedanji javni družabnik Josip

Schneider in Anici Verovšek podeljena prokura, vpišeta pa kot javna družabnika Anica Verovšek in Zorž Verovšek, oba trgovca v Ljubljani. Za namestovanje upravičeni: dosedanji javni družabnik Jurij Verovšek in Anica Verovšek, vsak samostojno, Zorž Verovšek pa kolektivno z enim prokuristom.

Textila, trgovska in ind. delniška družba v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorja: Franc Kováč, bančni uradnik in Karl Polc, stavbenik, oba v Ljubljani.

Združna gospodarska banka d. d. v Ljubljani. Vpiše se prokurist Anton Končan, uradnik banke.

Izbrisale so se te tvrdke:

Jadransko-Podunavska banka v Beogradu svoji podružnici v Kranju in v Ljubljani.

Peter Šetina, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki v Radečah pri Zidanem mostu — zaradi opustitve obrta po imetniku Petru Šetini, trgovcu v Sevnici. Obenem se izbriše prokurist firme Artur Nachbar.

Iz združnega registra

Splošno vzajemno podporno in kreditno društvo, r. z. z o. z. v Mariboru se je razdružilo in prešlo v likvidacijo.

Razpuščena je bila zadruga »Hitra pomoč«, vnovčevalna in vzajemno podporna r. z. z o. z. in se odreja zato likvidacija. Likvidatorja: Oset Andrej in Majerle Ivan, oba v Mariboru.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogajanja z Italijo

Kakor smo že poročali, je odpotovala v Rim naša delegacija, ki naj vodi trgovinska pogajanja z Italijo. Poleg načelnika Pilje sta člana delegacije tudi dr. Lazarevič, načelnik v trgovinskem ministrstvu in gen. tajnik Zbornice Ivan Mohorič. Kot strokovnjaka pa je poslala k pogajanjem naša lesna industrija konzula Hiengan in g. Heinricharja.

Izvoz masti in konj v Nemčijo

Vsi izvozniki, ki bi hoteli v Nemčijo izvažati mast in konje, se morajo prijaviti do 20. t. m. uradu za nadzorstvo izvoza živine v Beogradu. Prijavi naj prilože: 1. ime in naslov podjetja, zadruga ali osebe, ki hoče izvažati. 2. dokaz o protokolaciji tvrdke, oz. o registraciji zadruga ali zadruga zveze. 3. carinske deklaracije ali tovarne liste, iz katerih je razvidno, koliko so izvozili v Nemčijo masti ali konj od 1. 1920 do konca 1933. 4. kavicjo v višini 25.000 Din v gotovini ali državnih papirjih, ki se obračunajo po dnevnem tečaju. Kavicja se more položiti tudi v garantnem pismu denarnega zavoda, ki je registrirano pri finančnem ministrstvu.

Izvozna carina na ščetine se ne ukine

Ministrstvo trgovine in industrije je zavrnilo predlog, da se ukine izvozna carina na ščetine, ker je vsled velikega povpraševanja tega predmeta na svetovnih tržiščih ostalo domače obrtništvo, neglede na izvozno carino, tako rekoč brez te sirovine.

Ureditev trgovinskih odnošajev med Češkoslovaško in Rumunijo

Rumunska narodna banka je uredila plačevanje češkoslovaških terjatev na ta način: Češkoslovaški proizvođači, ki so bili uvoženi pred 31. decembrom 1933 se plačajo v kliringu, oni, ki so bili uvoženi do 5. aprila 1934 se morejo plačati po kliringu ali pa s pomočjo privatnih kompenzacij. Proizvođači pa, ki so bili uvoženi po 5. aprilu se plačajo v kliringu, če znaša njih vrednost več ko 5000 Kč, s privatnimi kompenzacijami pa, če je njih vrednost manjša.

*

Na Nizozemsko se smejo uvažati naša živila le na kompenzacijski podlagi.

Bolgarska trgovinska bilanca je bila v prvih mesecih letošnjega leta aktivna za 187 milijonov levov.

Madjarski parlament je brez debate in soglasno sprejel sporazum med Češkoslovaško in Madjarsko o medsebojnem blagovnem prometu.

Propadanje domače industrije brusnih kamnov

Kako dobro se godi slovenski domači industriji, kaže prav poučno članek, ki ga je objavil g. V. Spindler v nedeljskem »Jutru« o propadanju domače industrije izdelovanja brusnih kamnov. Ti se izdelujejo v okolici Rogatea in v srečni dobi konjunktura se je izvozilo do 300 vagonov teh kamnov v tujino. Sedaj pa dosega izvoz največ 50 vagonov, vsled česar vseh 6 glavnih izdelovalnic dela le v nad vse skrcenem obsegu. Domače prebivalstvo je vsled tega ob enega svojih glavnih zaslužkov. Vzrokov za propadanje tega važnega obrta je več. Zelezniške tarife so previsoke, domača industrija je premalo zaščitenjena. Posledica tega je, da velja prevoz brusnih kamnov iz Bavarske v Beograd manj, ko pa iz Rogatea. Pri drž. dobavah je konkurenca domačih podjetnikov vsled zastarelih predpisov nemogoča. Avtor članka navaja drastične primere, kako vsled teh predpisov ni mogel dobiti dobave domač dobavitelj, a je kasneje država plačala posredniku iste kamne za polovico in več dražje. Skrajni čas je zato, da se ti nedostatki odpravijo, da bo mogla stara domača industrija začeti zopet delovati.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitek.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Seznam spodaj navedenih povpraševanj po našem blagu je sestavljen od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine (Zavod za unapredjivanje spoljne trgovine, Beograd, Ratnički dom) na podlagi vprašanj, ki jih je prejel iz tujine.

Na ta način je zbral Zavod velik naslovni material. Kdor se zanima za eno od ponudb ali povpraševanj, navedenih v seznamu, naj piše zavodu in pri tem navede: številko, pod katero je povpraševanje navedeno, točno označbo vrste blaga, način embalaže z ozirom na tržne uzance, razpoložljivo količino blaga, ceno, kalkulirano po možnosti cif pristanišče države, kamor naj gre blago ali pa franko naša meja, plačilne pogoje in rok dobave. Istočasno naj se pošljejo tudi vzorci blaga.

Zavod pripominja, da za boniteto tujih tvrdk ne jamči.

Če zahteva naša tvrdka nove možnosti za plačevanje svojih prispevkov v tujini, se objavi njena ponudba v posebnem biltenu, ki se brezplačno razpošilja tujim interesentom.

Les in lesni proizvodi:

- 437 — Bengasi (Cirenaika), zastopnik za razen les, zlasti za vpet;
- 438 — Marseille, zastopnik za izvoz v zapadno Afriko za gradbeni les vseh vrst;
- 439 — Berlin, jelov, smrekov in borov rezan les;
- 440 — Genova, zastopnik za razen les;
- 441 — London, gradbeni in vpet les;
- 442 — Torino, leseni, s krezotom, biklorom impregnirani stebri;
- 443 — Bologna, zastopnik za les;
- 444 — Praga, furnir in noge za postelje, delane v stilu;
- 445 — Le Caire, zastopnik za parkete;
- 446 — Amsterdam, hrastov in bukov les ter doge;
- 447 — Berlin, latve iz jesenovega lesa.

Deželni pridelki in zdravilne rastline:

- 448 — Marseille, zastopnik za izvoz v južno Francijo in severno Afriko posušene sadija, zlasti češplj, svežega sadija, povrtnine in sadnih konzerv;
 - 449 — Talence (Bordeaux), zastopnik za osušeno povrtnino in zrnat fižol, sočivje ter razne življenjske potrebščine;
 - 450 — Marseille, zastopnik za izvoz v zapadno Afriko za vino, moko, tobak v listih in cigarete;
 - 451 — Hamburg, veliki in drobni pšenični otrobi, koruza, oljnate pogače in razni stročni proizvodi;
 - 452 — Oslo, zastopnik za jabolka, hruške, suhe češplje, orehe, lesnike, čebulo in zeleni grah in marelice;
 - 453 — Amsterdam, vino, slivovka;
 - 454 — Benetke, suhe češplje in življenjske potrebščine;
 - 455 — Winer-Neustadt, hrastove šiške;
 - 456 — London, orehi;
 - 457 — St. Pierre et Miquelon (Francija), likerji in aperitivi;
 - 458 — Den Haag, vino za izdelovanje kisa;
 - 459 — Bordeaux, zastopnik za sadne konzerve;
 - 460 — Wiesbaden, nekaj vagonov belega fižola;
 - 461 — Hamburg, plod divjih kostanjev v prahu, lipov cvet in listje beladone.
- Živalski proizvodi, perutnina, ribe:**
- 462 — Milan, zastopnik za jajca, perutnino in podobno;
 - 463 — Marseille, zastopnik za izvoz v južno Francijo in severno Afriko ribjih konzerv;
 - 464 — Dunaj, zastopnik za živila, zlasti za salamo;
 - 465 — Marseille, zastopnik za izvoz v zapadno Afriko za ribje konzerve in sardine;
 - 466 — Praga, ribje konzerve;

- 467 — Bari, nasoljene kože od krav, junic, bikov in bivolov;
- 468 — Uleaborg (Finska), ovčje, kozje in svinjske kože;
- 469 — Wiener-Neustadt, živa divjačina (fazani, jerebice, zajci itd.);
- 470 — Le Caire, zastopnik za sir;
- 471 — Ruelle (Francija), nasoljeno blago;
- 472 — Les Lilas (Francija), gosja mast;
- 473 — Volo, zastopnik za nasoljeno ribo;
- 474 — Triengen (Švica), svinjske ščetine bele ali blede barve.

Adria prasek je boljši

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini Terezije Ševar, trgovke na Rakeku, reg. pod firmo Trgovina in špedicija Ludvik Ševar, vdova na Rakeku. Konkurni sodnik Brelih, upravnik mase odvetnik dr. Kraševc. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Cerknici dne 30. junija ob 9. Oglasitveni rok do 1. avgusta. Ugotovitveni narok dne 14. avgusta ob 9. uri.

Uvedeno je poravnalno postopanje o imovini Elize Šturm, meh. izdel. pletenin v Poljčah pri Begunjah. Poravnalni sodnik dr. Štular, poravnalni upravnik odvetnik dr. Šmajd. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Radovljici dne 20. julija ob 9. Rok za oglasitev do 15. julija. Poravnalna ponudba 40%.

Uvedeno je nadalje poravnalno postopanje o imovini Izidorja Paljevca, posestnika in stavbenega podjetnika v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik revizor Lejze Zajc. Narok za sklepanje poravnave dne 6. julija ob 9., rok za oglasitev do 30. junija. Poravnalna kvota 40%.

Končno je uvedeno poravnalno postopanje o imovini zidarskega mojstra Rudolfa Terčelja v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik stavbenik Vekoslav Martelanc. Narok za sklepanje poravnave dne 11. julija ob 9, rok za oglasitev do 5. julija. Poravnalna ponudba 50%.

Potrjena je poravnava mizarja Antona Sajka, sklenjena z njegovimi upniki.

Dobava-prodaja

Strojni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 23. junija ponudbe o dobavi raznega materiala za mazalnice in kompresorje. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 20. junija ponudbe o dobavi 10.000 zakovic, 200 kg bele snažilne volne, 300 kg karbida ter o dobavi šob za injektorje.

Dne 25. junija bo pri ekonomskem oddelku komande mornarice v Zemunu licitacija za dobavo 2000 zimskih mornarskih maj; dne 26. junija za dobavo 10.000 m sukna, 2000 m polvolnene tkanine, 1000 m volnene tkanine in 500 kom. volnenih odev; dne 6. julija pa za dobavo železne pločevine in profilov. — (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Gradnja šupe se odda potom ofertne licitacije dne 26. junija pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Elektroinstalaterska dela se oddajo potom ofertne licitacije dne 27. junija pri inženjerskem oddelku Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Pri ekonomskem oddelku generalne direkcije drž. železnice v Beogradu bodo te ofertne licitacije: Dne 20. junija za dobavo

železa; dne 4. julija za dobavo 322.000 kilogramov karbida; dne 5. julija za dobavo 22.000 kg svinca in 29.000 kg svinčenih zalivk; dne 6. julija za dobavo manometrov in delov za manometre. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri pomožni blagajni finančnega oddelka te direkcije.)

Predsedništvo apelacijskega sodišča v Ljubljani razpisuje ofertno licitacijo za nabavo: 400.000 belih kuvert s povratnico obr. št. 14 Sp. in 150.000 modrih kuvert s povratnico obr. št. 14 Sp. Licitacija bo dne 23. junija ob 11. v justični palači v Ljubljani, v sobi št. 74.

Sresko načelstvo v Novem mestu razpisuje za oddajo gradbenih del pri rekonstrukciji mostu pri Čatežu in za pleskanje mostu čez Težko vodo I. javno pismeno licitacijo na dan 22. junija ob 11. v sobi tehničnega razdelka sreskega načelstva v Novem mestu.

Dne 21. junija bo pri ekonomskem oddelku generalne direkcije drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 120 raznih bakrenih plošč za lokomotivske peči; dne 27. junija za dobavo 4185 kg kavčuk-patna, 40 kg in 69.162 raznih kavčuk-zagostk in 1310 kg kavčukastih trakov za okna; dne 2. julija za dobavo 162.819 kg raznih barv in 907.491 kg razne železne pločevine.

Dne 20. junija pri Upravi državnih monopolov v Beogradu za dobavo 28.500 kg kromovega kartona, 2000 kg kromovega papirja.

Dne 21. junija pri Komandi granične trupe v Skoplju za dobavo 2700 ščetk, 1500 kg metel, 200 kg olja za mazanje tal, 50 kg masti za parkete, 100 steklenic sledila in 100 kosov grafita za peči.

Razno

Zlata medalja, častno darilo dr. Fr. Windischerja, je bila podeljena Lojzetu Pengalu kot najboljšemu slovenskemu razstavljalcu na mednarodni fotografski razstavi v Ljubljani. Prvo nagrado pa je dobil F. R. Ratnagar iz Bombaya. Podeljenih je bilo še 9 srebrnih, 12 bronastih svetinj in 3 darila.

Na seji združenja industrialcev Savske banovine se je predsednik Arko izjavil za izločitev industrijskega odseka iz skupne trg. ind. zbornice in ustanovitev samostojne industrijske zbornice v Zagrebu.

Bafa je kupil v Zagrebu srednjo parcelo zakladne bolnišnice, na kateri namerava zgraditi 14 nadstropno palačo, kakor poroča »Jugoslovenski Lloyd«.

Švicarski zvezni svet je sklenil, da se ne smejo zidati nobene nove tvornice za čevlje nihi obstoječe povečati. Odredba velja tudi za nazaj od 1. maja dalje. Prepoved je očitno naperjena proti Bafi.

Trudoviki na Bolgarskem, to so mladeniči, ki so zavezani mesto vojaške dolžnosti na obvezno delo, so dosedaj zgradili na Bolgarskem 3000 km cest in 600 km železnic. Poleg tega so tudi regulirali veliko rek, potokov in hudournikov. Država je imela od njih dela na leto 10 milijonov levov čistega dobička.

Ameriški narod je izgubil v letih krize od 1930 do 1932 po uradnih podatkih 108 milijard dolarjev, od česar odpada 35 milijard na odpadle delavske plače.

Sovjetska vlada je poslala v Ameriko ves carski nakit, ki je vreden baje 35 milijonov funtov. Sovjeti upajo, da bodo mogli ta najdragocenejši nakit na svetu vendarle prodati v Ameriki.

V provinci Leon v Španiji se je prevrnil avtobus. 19 potnikov je bilo ubitih, 7 pa nevarno ranjenih.

V bližini rta Francis v Novi Fundlandiji

sta trčila parnik in ribiška ladja, ki se je potopila. Pet ribičev je utonilo.

Pri katastrofalni nevihti v San Salvadorju je bilo ubitih 4000 ljudi.

Vsled goste megle se je ponesrečilo v Argentini letalo. Pet potnikov je bilo ubitih, pet pa ranjenih. — Na letališču v Chaltresu v Franciji pa se je ponesrečilo bombno letalo. Dva vojaka sta zgorela, štirje pa so bili nevarno ranjeni.

Trzna poročila

Ljubljanski trg

Slabo vreme je vplivalo, da je bil trg malo slabše založen ko navadno. Tudi cene so se nekoliko utrdile. Jagode so sedaj po 5 Din kg, borovnice pa prodajajo po 2 Din liter. Jurčki se še vedno prodajajo po 5 Din merica. Češnje so po 5 Din kg, a je lepših češenj že malo.

Dobro je založen trg s sočivjem. Stročji fižol se prodaja že po 3 Din kg; cvetača je po 4 Din. Zelo mnogo je kumar, ki se (velike) prodajajo po 3 Din. Lepe buče se dobe po 4 Din. Novi krompir je v ceni zelo popustil in se prodaja že po 2 Din kg, dočim je stari še 1-50 Din. — Na perutninskem trgu ni dosti sprememb. Piščanci so se pocenili in se prodajajo par po 24-28 Din. Jajca so v ceni neizpremenjena in se prodaja 24 jajc za 10 Din.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejem dne 8. junija je bilo pripeljanih 342 svinj in 2 kozi; cene so bile te: mladi prašiči 5-6 tednov stari komad 60 do 90 Din, 7-9 tednov stari 100 do 130 Din, 3-4 mesece stari 140 do 180 Din, 5 do 7 mesecev stari 220 do 270 Din, 8-10 mesecev stari 300 do 380 Din, 1 leto stari 420 do 540 Din, 1 kg žive teže 5 do 6 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 156 svinj.

Program Ljubljanske radio postaje

Petek, dne 15. junija: 11.00: Šolska ura: Srbohrvatska ura (dr. Mirko Rupel) — 12.15: Smetana: Iz mojega življenja (reproducirani koncert) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, Dvočakovske kompozicije na ploščah — 18.00: Radijski orkester — 18.30: Izleti za nedeljo: Vrhnika prečuden kraj (Mr. Ph. Hočevar) — 19.00: Francoščina (prof. Prezelj) 19.30: Predavanje Narodne odbrane — 20.00: Prenos iz Hrastnika: Koncert glasbenega društva »Hrastnik« — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.

Sobota, dne 16. junija: 12.15: Baletna glasba na ploščah — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, Slovenske narodne v reproduc. glasbi — 18.00: Valčkova ura (plošče) — 18.30: Zabavno predavanje (Valo Bratina) 19.00: Koroška ura (Puc Vladimir) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Vesela ura, izvaja skupina ge. Danilove, vmes harmonika solo, g. Kokalj — 21.00: Radijski orkester — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama,

začetek ob 20.

Četrtek, dne 14. junija: **Goljemanov.** Red Četrtek.

Petek, dne 15. junija: **Zaprto.**

Sobota, dne 16. junija ob pol 20. na letnem gledališču v Tivoliju: **Kulturna prireditve v Črni mlaki.** Znižane cene.

Opera,

začetek ob 20.

Četrtek, dne 14. junija: **Nižava.** Red B.

Petek, dne 15. junija: **Zaprto.**

Sobota, dne 15. junija: **Manon.** Gostuje Andre Burdino, lirčni tenor opere Comique. Izven. Znižane cene.

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica